

KÄITUMINE LIIKLUSÕNNETUSE KORRAL

OSA I

Käitumine vahetult peale liiklusõnnetust, peatumine ja abi kutsumine, liiklusõnnetuse vormistamine sündmuskohal ning kindlustusandja teavitamine liikluskahjust

Koostatud novembris 2007

Käesolev on Eesti Liikluskindlustuse Fondi poolt koostatud käsitus, mis põhineb vastavatel seadustel ja Eesti kindlustusturu praktikal.

Käesoleva eesmärgiks on tutvustada liikluskindlustusjuhtumite kahjukäsitlemise põhimõtteid ja praktikat autojuhtidele, teistele liiklejatele ning kahjukäsitlusega otseselt mitte seotud kindlustustöötajatele.

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1 Käitumine vahetult peale liiklusõnnetust, peatumine ja abi kutsumine	3
2 Liiklusõnnetuse vormistamine sündmuskohal	3
3 Kindlustusandja teavitamine liikluskahjust	5
3.1 Eestis toimunud liiklusõnnetused	5
3.2 Välismaal toimunud liiklusõnnetused	6

Käesolev on Eesti Liikluskindlustuse Fondi poolt koostatud käsitus, mis põhineb vastavatel seadustel ja Eesti kindlustusturu praktikal.

Käesoleva eesmärgiks on tutvustada liikluskindlustusjuhtumite kahjukäsitlemise põhimõtteid ja praktikat autojuhtidele, teistele liiklejatele ning kahjukäsitlusega otseselt mitte seotud kindlustustöötajatele.

SISSEJUHATUS

Eestis on ligikaudu 600 tuhat sõidukijuhti ning liiklusregistris ca 700 tuhat sõidukit. Liiklustihedus Eesti teedel ja tänavatel kasvab, samuti kasvab ka liiklusõnnetuste hulk – päevas toimub üle 100 liiklusõnnetuse. Käesolev annab sõiduki juhile näpunäited käitumiseks liiklusõnnetuse korral.

I KÄITUMINE VAHETULT PEALE LIIKLUSÕNNETUST, PEATUMINE JA ABI KUTSUMINE

Peatumine ja ohutuse tagamine

Peale liiklusõnnetuse toimumist peab juht võimalikult kiiresti, lisaohu tekitamata, peatuma ja sisse lülitama ohutuled koos ääretuledega. Seejärel on vajalik hinnata millist täiendavat ohtu võivad liiklusõnnetuses osalenud sõidukid teistele liiklejatele põhjustada.

Ohutulede puudumisel või halva nähtavuse korral, mis võib olla tingitud ilmast või muudest põhjustest, kui nähtavus on alla 300m või nähtavus on piiratud kurvidest, teeharjadest või muudest takistustest, tuleb teele panna ohukolmnurk. Ohukolmnurga paigaldamisel tuleb eelkõige jälgida, et see edastaks teel olevast ohust õigeaegselt infot teistele kaasliiklejatele - asulas vähemalt 25m kaugusele ja asulast väljas vähemalt 50 m kaugusele hädapeatunud autodest

Ohutuse kindlustamisega tuleb eriti põhjalikult arvestada asulavälisel sõiduteel, kus on tegemist suure sõidukiirusega ja politsei kohaletulekuks võib kuluda rohkem aega. Inimeste olemasolul võib kasutada nende abi lähenevate juhtide hoiatamiseks ja suunamiseks, kuid seejuures peab olema tagatud ka inimeste ohutus - kindlasti peavad hoiatajad kasutama pimedal ajal helkureid või taskulampe.

Kohe peale liiklusõnnetust ei ole õige teed vabastada. Eelnevalt tuleb veenduda, et kõik asjaolud on selged ja liiklusõnnetus dokumenteeritud.

Ka juhul, kui te ei ole kindlad kas teie osalesite liiklusõnnetuses (nt kontaktitu liiklusõnnetus, kerge kontaktiga õnnetus parklas vms) tuleb seisma jääda ja selles veenduda.

Abi kutsumine

Kui liiklusõnnetuses on vigastatuid, tuleb viivitamatult teavitada juhtunust päästeametit - 112 ja politseid - 110. Helistades päästeametisse või politseisse

- teatage võimalikult kiiresti ja selgelt, mis on juhtunud, kus see juhtus ning kes helistab;
- jääge rahulikuks ja vastake esitatud lisaküsimustele;
- ärge lõpetage kõnet enne, kui te selleks loa olete saanud.

Peale abi kutsumist tuleb anda vigastatutele esmaabi. Kui te ei ole esmaabi andmises kogenud (nt arst, med.õde vms), siis on soovitatav ka esmaabi vajadus päästeametiga kooskõlastada. Asustatud piirkondades saabub kiirabi lühikese aja jooksul ning teie sekkumine võib rohkem kahju kui kasu tuua. Esmaabi eesmärgiks on stabiliseerida vigastatu seisukord. Ka muul viisil vigastatute abistamisel lähtuge päästeametist saadavatest korraldustest.

Päästeteenistust tuleb teavitada ka juhul, kui vigastatuid ei olnud, kuid edasist liiklejate või keskkonna ohutust ei suudeta iseseisvalt tagada.

2 LIIKLUSÕNNETUSE VORMISTAMINE SÜNDMUSKOHAL

Üldised põhimõtted

Liiklusõnnetuse tagajärjel tekkinud kahjud peab hüvitama liiklusõnnetuse põhjustaja või kindlustusandja. Võimaldamaks hiljem hinnata liiklusõnnetuse asjaolusid, tuleb liiklusõnnetuse kohta vormistada vastavad dokumendid. Võimalike vaidluste vältimiseks tuleks jälgida järgmisi põhimõtteid:

- Juhtumit osaliste poolt vormistades, tuleb vormistamisel fikseerida sündmused nii, nagu need toimusid. Kui liiklusõnnetuse vormistab politsei, siis edastage neile juhtumi kohta niipalju infot kui teil on.
- Eriti hoolikalt tuleb suhtuda sündmuste käigu kirjeldamisse - see on hiljem üks tõend, mille alusel kannatanu ja kahju põhjustaja määratakse.

Millal on kohustus politsei kohale kutsuda?

Politseile peab juhtumist kindlasti teatama, kui:

- liiklusõnnetuses said vigastada inimesed;
- osapooled ei ole juhtumi põhjuseid hinnates ühel meelel;
- kahju saaja ei ole teada (nt parkiv auto, mille juhti pole läheduses, aia, liiklusemärgi, tänavavalgustus posti vms omanik);

Kui liiklusõnnetusest teatatakse politseile, tuleb edasi tegutseda sealt saadavate instruksioonide kohaselt.

Millal võib liiklusõnnetuse vormistada politseisse teatamata?

Politseile ei pea liiklusõnnetusest teatama, kui

- inimesed liiklusõnnetuses viga ei saanud;
- sõidukite ja juhtide dokumendid on korras;
- sõidukite juhid on kained;
- õnnetuses osalenud juhid või juht ja kannatanud on juhtumi põhjuseid hinnates ühel meelel;
- õnnetuses osalenud juhid on oma arvamuse kirjalikult vormistanud, nimetades kahju tekitamise eest vastutava isiku, ja selle alla kirjutanud.

Kuidas liiklusõnnetust politseisse teatamata vormistada

Liiklusõnnetuse vormistamiseks on soovitatav kasutada blanketti "Teade liiklusõnnetusest". Kui blankett on korrektselt täidetud, on kindel, et kõik olulised andmed on üles märgitud. Samuti on sarnane vorm kasutusel kogu Euroopas, mistõttu lihtsustab see liiklusõnnetuse vormistamist eri maadest pärit osapoolte vahel. Blanketi saab enamasti hankida kindlustusandjatelt või bensiinijaamadest.

Juhul, kui blanketti pole, vormistatakse juhtum tavalisel paberil, millel peavad olema järgmised andmed:

- Liiklusõnnetuse toimumise kellaeg, kuupäev ja täpne koht;
- Sõidukite omanike andmed (nimi, aadress, telefon);
- Sõidukite juhtide andmed (nimi, aadress, telefon, juhiloa nr);
- Liiklusõnnetuses osalenud sõidukite registriandmed (mark, mudel, reg. märk);
- Sõidukite kindlustuspoliiside numbrid ja kehtivusaegad;
- Võimalike tunnistajate andmed;
- Liiklusõnnetuse lühikirjeldus ja skeem koos sõidukite asukoha ja liikumistrajektooriga;
- Osaliste allkirjad, sh kirje selle kohta, kes on vastutav liikluskahju põhjustamise eest;

Millele liiklusõnnetuse vormistamisel tähelepanu pöörama peaks?

Liikluskindlustus on tsiviilvastutuse kindlustus, st ehkki kindlustusleping on autoga seotud, ei kindlustata mitte enda autot, vaid autojuhi vastutus juhiks, kui ta peaks kolmandale isikule kahju põhjustama. Seega hüvitatakse kahju põhjustanud sõiduki liikluskindlustuse lepingu alusel kahju saanud inimese kulutused. Tundub elementaarsena, et hüvitatakse teisele autole tekitatud kahju, vähem teatakse seda, et hüvitatakse ka muule varale (nt tänavavalgustus postidele ja liiklusemärkidele) ning liiklusõnnetuses vigastada saanud isikule tekitatud kahju.

Kui soovitakse, et süüdlase kindlustusandja tekitatud kahjud hüvitaks, siis tuleks silmas pidada järgmist:

- Mida korrektsemalt on dokumendid sündmuskohal vormistatud, seda lihtsam on edasine asjaajamine. Valesti või oluliste puudustega vormistatud dokumendid võivad vahel viia aga ka selleni, et hüvitist ei ole võimalik välja maksta.

- Seni, kuni liiklusõnnetuse osalejad vormistavad liiklusõnnetust, peavad sõidukid paiknema liiklusõnnetuse järgses asendis ja need tohib sealt eemaldada alles pärast liiklusõnnetuse vormistamist ehk siis, kui põhjustaja on oma vastutust allkirjaga kinnitanud.
- Oluline on, et sündmuskohal koostatud paberitest selguks millal, ja mis asjaoludel liiklusõnnetus toimus ning kes seal osalesid.
- Isikute ja sõidukite andmete fikseerimisel, on mõistlik nende õigsus dokumentidest üle kontrollida.
- Kui teine pool keeldub liiklusõnnetust vormistamast, soovib sinna panna valeandmeid, käitub agressiivselt või püüab muul viisil takistada liiklusõnnetuse vormistamist, tuleb sellest teatada politseisse. Kui sündmuskohal ei suudeta erimeelsusi lahendada, siis hiljem on seda veelgi raskem teha.
- Tuleb läbi lugeda ka teise osapoole poolt kirja pandu ja faktivigade ilmnemisel need parandada.
- Tuleb hoolega jälgida, et nõustutaks vaid sellega, mis vastab tegelikkusele. Samuti tuleb enne allakirjutamist veenduda, et see mille kohta allkiri antakse, vastab ka tegelikkusele.
- Alati on mõistlik ülesse tähendada võimalikud tunnistajad. Eriti oluline on tunnistajate olemasolu, kui see on liiklusõnnetuse põhjustaja tuvastamiseks määrava tähtsusega. Sellised situatsioonid on nt kokkupõrge fooriga ristmikul (küsimus kummal põles roheline?), teel otsa tagurdamine taga seisvale autole (küsimus kas otsa tagurdamine või tagant otsa sõit?), koormast eraldunud osaga vigastuse tekitamine jms.
- Kui kaasas on fotoaparaat, on kasulik sündmuskohta pildistada. Seda on otstarbekas teha kõigist neljast küljest. Pildistamise juures tuleks silmas pidades, et selle eesmärk on eelkõige fikseerida sündmuskoht, mistõttu tuleb jälgida, et fotod oleksid piisavalt laiahaardelised (vähemalt osadel neist oleks peal kõik osalenud sõidukid ning muud liiklusõnnetusega seotud objektid). Sõiduki vigastuste täpne jäädvustamine ei ole oluline, kuna seda tehakse reeglina ka kindlustusseltsis.
- Esita liiklusõnnetuses osalenute nõudel isikut tõendav dokument.
- Enam kui kahe osalejaga liiklusõnnetuse korral täidetakse mitu komplekti vormist "Teade liiklusõnnetusest".

3 KINDLUSTUSANDJA TEAVITAMINE LIIKLUSKAHJUST

3.1 Eestis toimunud liiklusõnnetused

Kuhu liiklusõnnetusest teatada?

Liiklusõnnetuse registreerimiseks kindlustuses peavad mõlemad osapooled pöörduma liiklusõnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusandja poole. Kui pole teada, kas ollakse kannatanu või kahju põhjustada, siis tuleb juhtunust teatada oma kindlustusandjale või Eesti Liikluskindlustuse Fondile. Kuigi liikluskindlustuse seaduse kohaselt võib liikluskahjust teatada nii suuliselt kui ka kirjalikult, on arusaamatuste vältimiseks kasulik seda kirjalikult teha (sh näiteks e-kirja või faksiga).

Kuigi kindlustusandja poole pöördumine on alati õige, pakuvad osad Eesti kindlustusandjad kannatanule sõidukikahjude korral võimalust pöörduda ka otse remondiettevõttesse. Kuna sellistel juhtudel on seltside praktika erinev, on mõistlik võimalused kindlustusandja koduleheküljelt või telefonilt eelnevalt järgi uurida. Liikluskindlustust pakkuvate kindlustusandjate kontaktandmed on toodud ka Liikluskindlustuse Fondi kodulehel www.lkf.ee.

Samuti ei tegele osad seltsid kahjukäsitlusega ise, vaid käsitlust teostab vastav ettevõtte. Ka volitatud käsitlusettevõtete kohta saab infot seltside kodulehekülgedelt ning telefonidelt.

Teatamise tähtsajad

Kannatanu peab kindlustusandjat liiklusõnnetusest teavitama esimesel võimalusel. Lühem kahjust teatamisega viivitamine kannatanule sanktsioone ei põhjusta, kuid kannatanupoolne kiire tegutsemine tagab reeglina ka kiirema kahju hüvitamise. Pikem teatamisega viivitamine võib raskendada kahjukäsitlust ning teatud juhtudel muuta ka võimatuks kahjude hüvitamise.

Liiklusõnnetuse põhjustanud isik peab sellest kindlustusandjale teatama esimesel võimalusel, kuid hiljemalt viis päeva pärast liiklusõnnetust. Kui viie päeva jooksul ei olnud mõjuva põhjuse tõttu võimalik teatada,

tuleb seda oma kindlustusandjale või Eesti Liikluskindlustuse Fondile tõendada. Igal juhul on mõistlik kindlustusandjat võimalikult kiiresti juhtunust teavitada - alati on võimalus, et osapooled on süülisust sündmuskohal valesti hinnanud. Mida varem info liiklusõnnetusest kindlustusandjani jõuab, seda lihtsam on käsitlejatel asjaolusid hinnata ning põhjustaja huvide eest seista. Liiklusõnnetusest teatamisel peab kahju põhjustaja esitama oma kindlustusandjale kirjaliku seletuse liiklusõnnetuse kohta, ning kindlustusandja nõudmisel ka liiklusõnnetuses osalenud sõiduki ülevaatuks. Kui kahju põhjustaja liiklusõnnetusest õigeaegselt ei teata, on kindlustusandjal õigus esitada tema vastu osaline regressnõue.

Kannatanu ja liiklusõnnetuse põhjustanud isik on kohustatud säilitama liiklusõnnetuses osalenud sõiduki ja muu kahjustatud vara võimalikult liiklusõnnetuse järgses seisundis. Asja ei pea säilitama liiklusõnnetuse järgses seisundis peale seda, kui kindlustusandja esindaja on selle üle vaadanud, ega kauem kui seitse päeva pärast liiklusõnnetusest teatamist. Kindlustusandjal on õigus tähtaega pikendada kuni 15 päevani juhul, kui ta sellest kirjalikult teatab. Kui kannatanu rikub seda kohustust ja asja ülevaatus ei ole enam võimalik või ei võimalda fikseerida liiklusõnnetuse tagajärgi ning ilma selleta ei saa tuvastada toimunud liiklusõnnetuse asjaolusid ega kahju suurust, siis võib kindlustusandja vähendada hüvitist või keelduda kahju hüvitamisest.

Kui vara kindlustusandjale ülevaatuks esitada ei saa (tegemist on nt maja, aia või muu sarnasega või liiklusõnnetuses osalenud sõiduk on nii tugevalt vigastatud, et sellega liigelda ei ole võimalik), on õige edasine tegevus kindlustusandjaga kooskõlastada. Sellistel juhtudel tuleb kindlustusandja esindaja enamasti vara selle asukohta vaatama, kuid on võimalikud ka muud kokkulepped. Samuti on mõistlik edasine tegevus kindlustusandjaga eraldi kooskõlastada siis, kui on tungiv vajadus asja parandamise või väljavahetamisega kiirustada.

Kahju põhjustas välismaa sõiduk

Õnnetus tuleb vormistada vastavalt Eestis kehtivale korrale - kas politsei või osaliste poolt. Kindlasti tuleb täpsustada välisriigi sõiduki kindlustusandja andmed ja küsida rohelise kaardi duplikaat. Sündmuskohal oleks soovitatav teha mõned fotod ja võimalusel koopiad või fotod välisriigi sõiduki dokumentidest. Edasi tuleb pöörduda välisriigi kindlustusandja kahjusid käsitleva korrespondendi või Eesti Liikluskindlustuse Fondi poole (LKF peab registrit korrespondentide kohta). Edasine käsitus kulgeb osaliste jaoks sarnaselt nagu muudel juhtudel.

Kannatanu on välismaalane

Õnnetus tuleb vormistada seadusele vastavalt ja süüdlane peab 5 päeva jooksul teavitama oma kindlustusandjat õnnetusest kirjalikult ja esitama sõiduki ülevaatuks. Välisriigi kodanikust kannatanu võib hüvitise saamiseks pöörduda Eestis kindlustusandja või kui tegemist on EL alalise elanikuga, siis kodumaal Eesti kindlustusandja esindaja poole.

Kui ei tea millisele seltsile liiklusõnnetusest teatada

Kui ei teata millise kindlustusandja poole on vaja pöörduda, siis saab infot kas oma kindlustusandjalt või Eesti Liikluskindlustuse Fondist (tel: 667 1800, lkf@lkf.ee).

3.2 Välismaal toimunud liiklusõnnetused

Üldised põhimõtted

Sattudes liiklusõnnetusse välismaal, tuleb liiklusõnnetuse korral käituda vastavalt õnnetuse toimumise riigi seadustele. Liiklusõnnetuse vormistamiseks on soovitatav võtta ühendust kohaliku politseiga, kes abistab materjalide vormistamisel ja informatsiooni andmisel (selgub, kas õnnetuse peab vormistama politsei või piisab sellest kui osalised täidavad vormi "teade liiklusõnnetusest"). Lisaks liiklusõnnetuse vormistamisele peaksid osapooled kindlasti vahetama oma kontaktandmed ja andmed kindlustusandjate kohta (võimalusel võiks kannatanu saada koopia kahju põhjustanud sõiduki rohelisest kaardist). Juhul, kui on kaasas fotoaparaat, oleks soovitatav teha ka sündmuskohal mõned fotod sõidukitest ja sündmuskohast ning võimalusel ka teise osapoolte dokumentidest. Kui tekib arusaamatusi, siis saab nii teie kindlustusandja kui ka Eesti Liikluskindlustuse Fond telefoni teel täpsemat infot anda.

Kui ollakse kannatanu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis toimunud liiklusõnnetuses

Kui olete kannatanu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis toimunud liiklusõnnetuses, siis on teil õigus pöörduda hüvitise saamiseks otse süüdlase kindlustusandja poole või ka süüdlase kindlustusandja esindaja

poole Eestis (enamasti mõni Eestis tegutsev kindlustusandja). Vastava esindaja kohta saab informatsiooni Eesti Liikluskindlustuse Fondist (andmed on üleval ka LKF kodulehel).

Kindlustusandja esindaja teostab vajalikud toimingud ja esitab otsuse hüvitamise või hüvitamisest keeldumise kohta 3 kuu jooksul. Juhul, kui kannatanu ei saa selle aja jooksul teda rahuldavat vastust, on tal õigus pöörduda Eesti Liikluskindlustuse Fondi, kes selgitab välja nimetatud otsuse või selle vastuvõtmisega viivitamise seaduslikkuse.

Kui ollakse kannatanu rohelise kaardi riigis, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik

Kui ollakse kannatanu rohelise kaardi riigis, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik, tuleks liiklusõnnetuse vormistamise järel pöörduda liiklusõnnetuse toimumise riigis asuva kahju põhjustaja kindlustusandja poole. Kui see ei ole võimalik, siis tuleb kahjunõue koos kõikide materjalidega (tõlgituna rahvusvahelisse keelde) saata süüdlase kindlustusandjale. Juhul, kui süüdlase kindlustusandja kohta andmed puuduvad, aitab Eesti Liikluskindlustuse Fond süüdlase kindlustusandja tuvastamisel.

Käitumine kui ollakse kannatanu muudes riikides

Kui ollakse kannatanu riigis, mis ei ole rohelise kaardi süsteemiga liitunud (nt Venemaa), tuleb liiklusõnnetuse vormistamise järel, pöörduda liiklusõnnetuse toimumise riigis asuva kahju põhjustaja kindlustusandja poole. Kui see ei ole võimalik, siis tuleb kahjunõue koos kõikide materjalidega (tõlgituna rahvusvahelisse keelde) saata süüdlase kindlustusandjale. Siinjuures tuleb arvestada, et igas riigis võib kahjunõuete esitamise ja tõendamise kord olla erinev, mistõttu on soovitatav enne riigist lahkumist koguda võimalikult palju informatsiooni edasiseks menetluseks.

Käitumine kui ollakse süüdlane välisriigis toimunud liiklusõnnetuses

Juhul, kui ollakse süüdlane välisriigis toimunud liiklusõnnetuses, siis tuleb esimesel võimalusel teavitada oma kindlustusandjat toimunud kahjust ja käituda vastavalt nende juhtnõoidele. Eestisse tagasipöördumise järel tuleb kindlasti oma kindlustusandjale esitada kirjalik selgitus ja sõiduk ülevaatuseks.

Kui ei tea millisele kindlustusandjale ja kuidas liiklusõnnetusest teatada

Juhul kui ei teata millisesse kindlustusandja on vaja pöörduda, siis saab infot kas oma kindlustusandjalt või Eesti Liikluskindlustuse Fondist (tel: 667 1800, lkf@lkf.ee).